

VÅGA
VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

**Storängens Montessoriförskola
Nacka kommun**

**Gertrud Eklund Danderyds kommun
Inger Dobson Ekerö kommun**
Vecka 39 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	5
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	16
<i>Förskolechefens ansvar</i>	19
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	22
REFERENSER	22
Kommentarer till rapporten från förskolans ledning	23

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Storängens Montessoriförskola
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Fristående verksamhet, föräldrakooperativ och ekonomisk förening
Antal avdelningar.	1
Ev. profil på förskolan.	Montessori och I Ur i skur

Statistik

Antal barn:	16
Antal pedagoger i barngrupp	4
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	4,5/vuxen
Antal legitimerade förskollärare.	2

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Förskolechef är ansvarig för verksamheten med stöd av sin styrelse
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	40 %, (0,4)

OBSERVATIONENS METOD

Två observatörer besöker förskolan två dagar vecka 39, 2016.

Före och under observationen läser vi på förskolans hemsida och i de dokument som vi fått från förskolan.

Vi observerar flera av förskolans aktiviteter såsom rutinsituationer, samlingar, utevistelser och en skogsutflykt.

Vi intervjuar förskolechef.

Vi intervjuar en förskollärare.

Vi har ett kortare samtal med förskolans ordförande.

Vi samtalar med övriga pedagoger och barn under vårt besök.

Övrig tid reflekterar, diskuterar och skriver vi i rapporten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Storängens förskola är en liten förskola med 16 inskrivna barn. På förskolan arbetar fyra kompetenta och engagerade pedagoger. Den drivs som ett föräldrakooperativ och är belägen i ett äldre villaområde i Storängen, Nacka kommun. Verksamheten är inspirerad av Montessori- samt I Ur- och Skurpedagogiken.

Förskolan genomsyras av ett gott arbetsklimat och med ett respektfullt förhållningssätt som präglar hela verksamheten. Pedagogerna arbetar gemensamt med en förankrad syn på värdegrunden. Barnens ges goda förutsättningar att utveckla sin självständighet genom pedagogernas vägledande arbetssätt.

Pedagogernas varierande kompetens tas till vara i verksamheten vilket bidrar till mångsidiga arbetssätt och ett lustfyllt lärande. De varierande lärmiljöerna såväl utomhus som inomhus och pedagogernas sätt att uppmuntra och initiera aktiviteter bidrar också till detta. Barnen ges också goda möjligheter att utveckla sitt språk genom pedagogernas medvetna och innehållsrika arbetsmetoder.

Arbetet med övergången mellan förskola och förskoleklass håller hög kvalitet.

Förskolechefens dokument som beskriver förskolans arbete visar på ett stort engagemang för de blivande förskoleklassbarnens bästa.

Den pedagogiska dokumentationen behöver utvecklas för att säkerställa och synliggöra alla barns utveckling och lärande. Barnen behöver involveras i detta arbete för att tydligare kunna se sitt eget lärande. Vi ser att barnen i viss mån får utveckla sin förmåga att använda digitala verktyg men arbetet med digital teknik tillsammans med barnen kan breddas.

Förskolan bör utveckla arbetet kring demokratiska processer. Arbetssätt kan utvecklas som ger barnen förståelse kring detta och möjligheter till att få vara med och besluta i olika frågor.

Starka sidor

Förskolans pedagoger arbetar tydligt med en gemensam förankrad syn på värdegrunden. Förskolan genomsyras av ett respektfullt förhållningssätt och det goda arbetsklimatet präglar verksamheten.

Normer och värden

Barnens ges goda möjligheter att utveckla sitt språk genom pedagogernas medvetna och varierande sätt att arbeta.

Utveckling och lärande

De mångsidiga lärmiljöerna och pedagogernas sätt att uppmuntra, utmana och initiera aktiviteter bidrar till ett lustfyllt lärande.

Utveckling och lärande

Barnens ges goda förutsättningar att utveckla sin självständighet genom pedagogernas vägledande arbetssätt.

Ansvar och inflytande

Arbetet med övergången mellan förskola och förskoleklass håller hög kvalitet.

Förskolechefens ansvar

Förbättringsområden

Den pedagogiska dokumentationen behöver utvecklas för att säkerställa och synliggöra alla barns utveckling och lärande. Barnen behöver involveras i detta arbete för att tydligare se sitt eget lärande.

Utveckling och lärande, Ansvar och inflytande

Barn får i viss mån utveckla sin förmåga att använda digitala verktyg men arbetet med digital teknik kan breddas i verksamheten.

Utveckling och lärande

Förskolan behöver utveckla arbetet kring demokratiska processer som ger barnen förståelse om detta och möjligheter till att få vara med och besluta i olika frågor.

Ansvar och inflytande

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Förskolans pedagoger arbetar enskilt och gemensamt efter deras *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*. Vi ser att pedagogerna medverkar till att barnen får möjlighet att utveckla samhörighet och kamratskap på ett naturligt sätt under dagens olika aktiviteter. Vi läser i *Likabehandlingsplanen* och får genom intervjuer veta att pedagogerna observerar enskilda barn och hela barngruppen. Observationerna görs dels utifrån diskrimineringsgrunderna¹ men också över vad som händer i barngruppen. I varje aktivitetsrum finns en loggbok där pedagogernas reflektioner dokumenteras av vad de ser och hör.

Vid vår intervju med förskolechefen berättar hon om det aktiva arbetssätt pedagogerna framför allt bedriver utomhus för att barnen ska lära känna varandra i den nya barngruppen vid höstterminens start. De låter två till tre barn leka eller ha en aktivitet tillsammans under en begränsad tid. Sedan gör de omgrupperingar så att alla får chans att leka och lära känna varandra. Varje höst har de även ett återkommande *Bra kamrat-tema*. I år är 13 av 16 barn nya i barngruppen. Pedagogerna upplever att de kommit långt med lära-känna arbetet trots den tidiga hösten. Vi ser att barnen leker samstämmigt med varandra oavsett lek, ålder eller kön.

I det förebyggande arbetet använder pedagogerna sig av sociala berättelser och har korta dramatiseringar kring olika etiska dilemman som kan ha dykt upp. Syftet är att skapa förståelse för att olika handlingar kan medföra olika konsekvenser. Efter dramatiseringarna för de samtal med barnen kring hur de kan agera. Under våra dagar tar vi del av en dramatisering. Två pedagoger spelar upp en händelse kring ett barn som kallar ett annat barn för ful och äcklig. När de spelat upp det lilla teaterstycket pratar pedagogerna med barnen om hur det kan kännas för båda parter. Barnen delar med sig av sina tankar och känslor. Till sist spelar pedagogerna upp samma dramatisering men med en lösning där båda barnen blir glada och börjar leka med varandra istället. När vi iakttar barnen ser de mycket nöjda och glada ut över det lyckliga slutet. Vi ser dock inga dokumentationer där barnen själva eller tillsammans med sina pedagoger kan reflektera eller återkomma till sina tankar och funderingar.

Förutom att pedagogerna kontinuerligt för loggbok över uppkomna situationer görs analyser och kartläggningar över vad de uppmärksammat på personalmöten, planeringsdagar och självklart vid behov. Vid eventuella incidenter upprättar pedagogerna en handlingsplan.

¹ Diskrimineringsgrunderna; etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder

Förskolans pedagoger arbetar systematiskt för att skapa trygga och säkra inne- och utemiljöer. De kartlägger och gör en analys över hur barnens situation är rum för rum inomhus och ställe för ställe utomhus. De gör sedan de förändringar som eventuellt behövs. Vi tar del av en nulägesbeskrivning där vi läser vilka åtgärder som vidtagits.

Förhållningssätt

Vi möter pedagoger som välkomnar oss till sin förskola. Vi ser att deras förhållningssätt är respektfullt och engagerat gentemot barn, föräldrar, varandra och besökare. De tar god tid på sig att välkomna barnen på morgonen, vilket de gör på ett engagerat och personligt sätt. Föräldrar ges möjlighet att samtala med pedagoger vid såväl lämning som hämtning.

Pedagogerna finns nära barnen och snappar upp vad som sker i barngruppen. Det kan vara intressen, idéer eller funderingar. De går ofta ned på knä när de samtalar med barnen för att möta dem på samma nivå. I de fall små konflikter uppstår hjälper pedagogerna till att lösa dem på en gång. De använder sig av *giraffmetoden* även kallad *KTH* som står för känsla, tanke och handling. Vi ser detta praktiseras på ett naturligt och lugnt sätt.

När vi är i skogen får barnen i uppdrag att samla kottar, barr, löv m.m. Ett barn visar stolt upp en fin svamp för en pedagog som genast frågar om det är okej att lägga ner den i den gemensamma påsen. Pedagogen visar upp svampen för alla barn och samtalar om hur den ser ut.

Under dagens alla aktiviteter vägleder pedagogerna barnen att skapa goda relationer. Vi ser att barnen ofta leker finstämt med varandra. Barnen sätter upp en hand och säger stopp när de inte vill fortsätta med en lek. Utomhus ser vi vid flera tillfällen hur barn springer runt, leker och har skoj men också hur de sitter eller ligger på gräset, funderar, filosoferar och pratar lugnt med varandra.

Arbetsklimat för barn

Det råder ett lugnt arbetsklimat på förskolan.

Förskolan har fasta dagar för vissa aktiviteter under veckan med varierat innehåll. Vår första observationsdag är en måndag, vilken är en återkommande utedag. Vi följer med hela barngruppen till skogen där barnen sedan delas upp i mindre aktivitetsgrupper. I den fria leken rör sig de vuxna där barnen är, vilket skapar ett lugnt och tryggt arbets- och lekklimat. När barnen arbetar med olika saker inomhus tar barnen fram små mattor som bildar lite som ett rum i rummet. På mattan får de möjlighet att koncentrera sig på sin eller sitt och sina kamraters aktivitet. Pedagogerna säger att de pläderar för att barnen ska arbeta så att de varken förstör eller stör varandra. Vi ser att barnen klarar av detta galant. Om ett barn vill avbryta sin aktivitet för att senare fortsätta, lägger pedagogen en bild med ett foto och med barnets namn på mattan. Barnet kan senare slutföra sin aktivitet utan att någon annan förstör det. Även vid övergångar till annan aktivitet sker detta lugnt och metodiskt.

En morgon ser vi ett exempel på pedagogernas lyhörda och observanta arbetssätt när det gäller barnens arbets- och lekklimat. En grupp barn påbörjar en intensiv rörelselek. En pedagog uppmärksammar ett barn som inte vill haka på den leken och säger till det barnet “ Det är okej att bara ta det lugnt!” Vi ser att barnet uppskattar den bekräftelsen.

Bedömning i text

Förskolan präglas av en gemensam och förankrad syn på värdegrunden vilket syns genom konsekventa och genomtänkta arbetssätt.

Pedagogerna bedriver i hög grad ett aktivt arbete med förståelsen för allas lika värde genom att bl.a. belysa dilemman genom berättelser och dramatiseringar.

Det systematiska arbetet mot diskriminering och kränkande behandling utifrån en plan håller hög kvalitet.

Verksamheten genomsyras av det respektfulla förhållningssättet mellan pedagogerna, mellan pedagoger och barn samt mellan barnen.

Hela verksamheten präglas i hög grad av ett gott arbetsklimat vilket gynnar barnens utveckling lärande.

Bedömning enligt skala²

1.0 ² Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

På förskolan finns en tydlig struktur för verksamheten med dokument som detaljerat beskriver dagsscheman och dess innehåll med koppling till förskolans läroplan, *Montessoripedagogiken* samt *I Ur och Skurpedagogiken*.

Barngruppen är åldersintegrerad med barn är från två och ett halvt till fem år. De äldre barnen hjälper de yngre och kan på så vis befästa sina kunskaper. De yngre ser upp till de äldre och lär av dem, vilket vi ser att de ofta gör.

Varje måndag är det skogsutflykt med *Mulle-* och *Knyttegrupper*³. Tisdag, onsdag och torsdag lämnas barnen inomhus för att mellan klockan nio och tio ha en *Montessoristund* där pedagogerna presenterar didaktiskt material för barnen. Pedagogerna delar upp sig i rummen med fem till sex barn och föreslår aktiviteter utifrån barnens önskemål och materialet som finns i den fysiska miljön. Därefter är det mer fria aktiviteter fram till lunch. På fredagar vistas alla utomhus där fria aktiviteter varvas med mer styrda lekar.

Förskolans medvetna arbetssätt med mycket utomhusaktiviteter är för att bl.a. stimulera barnens grovmotorik. Detta leder till gynnsamma inlärningsmöjligheter menar pedagogerna. Lusten att lära tar de till vara på i de mindre skogsgrupperna. Att vistas i skogen varje måndagsförmiddag är därför ett medvetet val, berättar förskolechefen. Färre eventuella konflikter uppstår och ljudnivån blir låg i skogsmiljön. På förskolans äng har en av pedagogerna idrottsövningar tillsammans med barnen ett par eftermiddagar i veckan. Att vistas mycket utomhus bidrar också till friskare barn och pedagoger.

Vi deltar i en *Mullegrupp* i skogen. Barnen samlas och sätter sig på varsin sten. Pedagogen berättar att de i dag ska fortsätta att jobba med sina sinnen. Barnen får berätta, en och en, vilka färger de ser i skogen och pedagogen bekräftar dem. Hon samtalar med barnen om att de ser med synsinnen och att de nu ska de jobba med smaksinnet. Barnen får smaka på lingon och russin och beskriva hur det känns och om det är någon skillnad på smakerna. En annan pedagog låter barnen en och en få någonting i händerna, när de håller dem bakom ryggen, och barnen får beskriva vad de känner och vad de tror att det är. Efter aktiviteten går de tillsammans på en kort "tyst" promenad och pedagogen uppmanar barnen att "spetsa örnen". De får sen var och en berätta om vad de hörde, vilket ytterligare belyser ett av våra sinnen.

Vi deltar också under en montessoristund där vi ser hur pedagogerna hela tiden är närvarande i barnens lek och arbete. Vi noterar också att barnen samarbetar och är intresserade av det material och aktiviteter som erbjuds. Några barn lägger pussel, andra bakar, spelar spel med matematiska former, bygger ord av bokstäver, bygger upp miljöer där de leker med dinosaurier m.m. I förskolans lilla ateljé skapar några barn självporträtt av naturmaterial som de plockat med in. Pedagogen vägleder och bekräftar barnen under arbetets gång.

När vi samtalar med pedagogerna säger de att de vill arbeta med metakognition, ett arbetssätt där barnen tränas i att själva se var de befinner sig i sitt lärande samt att få förståelse för att det är möjligt att tänka olika och ändå komma fram till samma sak.

³ Barnverksamhet inom Friluftsförbundet

Pedagogerna planerar aktiviteter som ska öka förmågan att samarbeta. Vi ser ofta de initierar parvisa aktiviteter och uppmuntrar barnen till samarbete i den fria leken. Vi hör ofta att pedagogerna uppmuntrar barnen att hjälpa varandra vilket även det leder till samarbete. Vi ser vid flera tillfällen att barnen leker rollekar utomhus, i par eller i grupp.

Arbetsätt där pedagoger stimulerar barns språkutveckling sker i stort sätt i alla samtal som uppkommer med barnen. De utvecklande samtalen sker medvetet såväl under planerade aktiviteter som i övriga vardagliga situationer. Vid flera tillfällen hör vi djuplodande språkutvecklande samtal i samspelet med barnen t.ex. när en grupp bygger ett torn av sand, pratar om dinosauriens kroppsdelar, har funderingar över tigerns humör eller hur många dagar man är tre år. Oftast får barnen frågan "Hur tänker du nu?" Vi ser hur barnen verkligen tänker efter och klurar fram förklaringar. Exempel på detta arbetsätt är otaliga.

Förskolan använder sig av *Bornholmsmodellen*, ett material som genom sång, rim- och ramsor och lek lockar barnen att undersöka språket och på ett lustfyllt sätt dessutom väcker barnens intresse för skriftspråket. De använder även *Vägen till språket*⁴ för att stimulera språkutveckling genom att härma, leka med rösten, forma ord och ljud samt använda sinnesintryck och rörelse för att utveckla kroppsmedvetenheten. Ofta sjunger de sånger tillsammans, även i skogen. En dag i veckan har förskolan en gemensam sångsamling. De har också boksamtal där barnen får lära sig att samtala om böcker och muntligt berättande, läser vi i förskolans dokument.

Montessoriematerialet innehåller bokstäver i olika former och annat material som barnen använder såväl självständigt som tillsammans med en pedagog. Vi ser när en pedagog tar vara på några barns intresse för bokstäver. Hon tar medvetet fram ett antal bokstäver för att få en speciell lärandesituation. Först får barnen identifiera bokstavsljuden för att sedan bygga ord och därefter ljuda dem. Allt eftersom pedagoger leder aktiviteten blir barnen mer och mer intresserade och klarar av de uppgifter de ges.

Pedagogerna berättar för oss att de är noga med att använda ett vårdat, rikt och nyanserat språk när de samtalar med barnen, vilket vi också noterar att de gör.

Två timmar i veckan kommer en extra pedagog för att introducera och utveckla det engelska språket på ett lekfullt sätt i barngruppens olika aktiviteter.

Vid flera tillfällen under dagen utmanas barnen på ett naturligt sätt att tänka matematiskt. Förskolans Montessoriematerial utvecklar och stimulerar matematiskt tänkande genom att exempelvis konkreta och abstrakta upplevelser knyts ihop till en helhet. Här finns material som räknestänger, sandpapperssiffror, material som visar på längd och antal m.m. Vi ser att barnen använder materialet och att pedagogerna uppmuntrar dem i arbetet, ger dem ord för begreppen samtidigt som de utmanar de barn som kommit längre i sin matematiska förståelse.

Tidigt en morgon ser vi när några barn gör hopp ner på en madrass. Hoppen blir olika långa och barn och pedagoger diskuterar om begrepp som längre, kortare, framför och bakom. Samtidigt uppmärksammar barnen med stort intresse hur olika fotspåren blir som de lämnar efter sig på madrassen, eftersom skorna är blöta av dagg. Vi hör också när pedagoger och barn samtalar om begrepp som tung, tyngre, lätt och lättare. Diskussioner och tankar om tid uppkommer också ofta.

⁴ En bok, skriven av Monica Centerheim-Jogeroth, som beskriver hur språket går genom lek, samtal och högläsning.

När barnen ställer upp längs ett rep inför skogsutflykten får de tillsammans räkna hur många barn de är. De kommer fram till att det är 16 barn och konstaterar att alla barn är med.

Barnens naturvetenskapliga förmågor stimuleras kontinuerligt genom förskolans arbete med *Friluftsförmedlarnas* intentioner som innebär att vistas mycket utomhus och följa årstidens växlingar i naturen. De följer Skogsmulleskolans mål som är att leka tillsammans i naturen, lära sig vara rädd om den, uppleva livet i naturen samt vara ute i alla väder.

Vi läser i förskolans verksamhetsplan att de lägger stor vikt vid utomhusaktiviteter. Vi hör vid flera tillfällen att pedagogerna där uppmuntrar barnen att vara nyfikna och utmanar dem att tänka. Vid ett tillfälle jämför de insekter, vid ett annat löv och barr i skogen. Ett barn uppmärksammar att det rör sig ovanför huvudet. En pedagog snappar upp barnets nyfikenhet och tillsammans med fler barn diskuterar de vad det är som rör sig och varför. Barnen berättar att de ser löven i träden, molnen på himlen och ett flygplan. Intresset för rörelser övergår sedan till att studera molnen och att de liknar olika saker.

Vi ser att barnen får utveckla sina estetiska förmågor. Det material de samlat från skogen skapar de självporträtt av som de ska ställa ut när de har höstsalong. Tidigare i höst har de gjort stentroll. I och med att ateljén har en central plats är det lätt för barnen att stimuleras till skapande. Pedagogerna bejakar barnens idéer och hjälper till att ta fram det som barnet behöver för att kunna skapa det de vill.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

På förskolan finns digitala verktyg såsom datorer, lärplattor, kamera och projektor samt en nedskriven plan, *Förskolans Digitala Policy*. Inför upprättandet av dokumentet lästes artiklar ur bl.a. *Förskoletidningen*. I planen skildras bl.a. att "förskolan surfar och varför", "att lärplattan ska ge barnen kreativa möjligheter att utvecklas och lära tillsammans" och "att de tillsammans ska vara producenter och inte konsumenter".

Lärplattor används som ett naturligt inslag i verksamheten när de vill söka fakta. Vid ett tillfälle undersöker några barn insekter av plast med hjälp av ett förstoringsglas. En pedagog och några barn diskuterar vad det kan vara för insekter. Ett barn vet att en av dem heter mullvadssyrsa. De börjar titta lite extra på en lång grön insekt och funderar vad det kan vara. Pedagogen hämtar lärplattan och tillsammans med barnen söker de efter information på Google.

En av förskolans pedagoger har fotoskola tillsammans med barnen. Som introduktion till detta arbete får barnen undersöka en analog kamera och därefter får de börja ta bilder med digitala verktyg. Vi ser hur pedagogen förbereder en träff där hon installerar kameran på stativ och tar fram ett litet trähus där barnen får ställa ett leksaksdjur som de får lära sig att fotografera. Barnen får välja ett djur med samma begynnelsebokstav som deras eget namn. Pedagogen berättar att hon kommer lämna in bilderna för framkallning för att sen vidareutveckla arbetet. Projektet kommer leda fram till att barnen får göra en egen film om vad som är intressant och roligt att göra på förskolan, läser vi i ett dokument. Parallellt arbetar de också tillsammans i ateljén med kompletterande skapande.

I förskolans hall finns en digital fotoram där aktuella bilder dagligen visas som både barn och föräldrar tar aktiv del av.

Pedagoger och barn söker information tillsammans med hjälp av lärplattan men vi ser inte att barnen ges möjligheter att självständigt hantera modern teknik. Vi saknar en bredare och mer mångsidig användning där barnen även får möjlighet till att utveckla ett källkritiskt förhållningssätt.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Om förskolan upptäcker att de har barn som behöver extra stöd gör de först observationer. Därefter samtalar de i arbetslaget och kontaktar berörda föräldrar. Vid behov anlitar de kommunens förskolepsykolog som ger stöd och information om hur de kan arbeta vidare. Förskolechefen berättar att dessa barn inkluderas så långt som möjligt tillsammans med övriga barn i gruppen, vid behov tillsammans med en extra resurs.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

På förskolan finns några barn med annat modersmål som får extra stöd tillsammans med en modersmåls lärare. Dessa lärare arbetar efter olika metoder. Några inkluderar flera barn på förskolan medan andra arbetar enskilt med respektive barn.

Dokumentation av barns lärprocesser

Pedagogerna använder sig av *Skolverkets* modell ”tre- spalt- dokumentation” i sina loggböcker där de skriver ned vad barnen gör och säger. Därefter reflekterar de över hur de går vidare för att följa barnens intressen och lärprocesser och för att kunna utvärdera och utveckla verksamheten, berättar förskolechefen. Reflektionerna används exempelvis som underlag vid utvecklingssamtalen och i varje barns *Individuella Utvecklingsplan, IUP*, vilka skrivs enligt en mall. Pedagogerna skriver också veckobrev med information om verksamhetens innehåll, ofta med koppling till läroplanen.

Portfoliopärmarna har texter och rubriker som är kopplade till förskolans strävansmål. Vi ser många bilder på barnens aktiviteter men vi ser inte att barnens reflektioner och tankar finns med där de kan ta del av och kunna följa sin egen utveckling och sitt lärande. Dessa reflektioner och tankar kan också bidra till att utveckla innehållet i verksamheten.

Vi ser få synliga dokumentationer på förskolan som barn och föräldrar kan ta del av. När vi frågar varför får vi veta att de ska sätta upp barnens alster inför den kommande höstsalongen.

Miljön som stöd för lärandet

Inomhusmiljön är utformad så barnen själva kan ta för sig av materialet där var sak har sin bestämda plats. Montessorimaterialet delas upp i fem områden som tillsammans bildar en enhet *det praktiska livet, det sinnestränande materialet, språk-, matematik- samt kulturmaterial*. Arbetsplaner för dessa områden finns synligt dokumenterade. Förskolan har tre rum som de organiserat för olika aktiviteter. Ett mindre rum används som en ateljé med material för skapande aktiviteter. Ett större rum är rustat med bl.a. mycket språk- och matematikmaterial och ett tredje rum har mer material som utmanar och tränar det praktiska livet. Vi ser att materialet stimulerar till lek, samspel och lärande. Barnen hittar snabbt vad de vill göra, enskilt, tillsammans med andra barn eller med en vuxen som alltid finns i rummen för att stötta och vägleda. Här finns ett litet kök som också används som kontor och med en koja under köksbänken. På övervåningen finns en stor sal som används till att inta dagens lunch, som samtalsrum, att utföra rörelseaktiviteter m.m. Detta rum delas också med husets ägare och hyrs ofta ut på helgerna. Pedagogerna måste då plocka undan barnens saker i kapphallen.

Nedanföör förskolans byggnad finns en stor äng där de dagligen har sina uteaktiviteter. Här finns inga stängsel men pedagogerna har introducerat osynliga gränser som vi ser att barnen är fullt medvetna om och respekterar. Här finns gungor, en klätterställning med rutschbana, en lekstuga, bänkar med bord, berg i dagen, stora gräsytor, många stora träd och buskage. Förskolan har också nära till skogsområden som de ofta besöker.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolan erhåller varje år ett kommunalt bidrag till kulturaktiviteter. De har under flera år anlitat en sångpedagog som kommer till dem ett antal gånger, vilket är mycket uppskattat enligt förskolechefen. Förskolans barn får också två gånger per år göra teaterbesök. Ibland kommer även en teatergrupp till förskolan och har en föreställning i den stora salen. De äldsta barnen åker varje år till *Naturhistoriska riksmuseet* och förskolan besöker också *Naturskolan Velamsund* där de får vara med om en *Linnévandring*. En guide på naturskolan klär ut sig till Carl von Linné och berättar och guidar om Linnés liv och hans arbete med växter. *Nyckelvikens naturreservat* besöks också årligen.

Förskolan har tidigare år tagit emot lärarstudenter vilket bidrar till förskolans utveckling, berättar förskolechefen, eftersom de då får tillfällen till att diskutera pedagogiska frågor och aktuell forskning.

Förskolan tar ofta till vara på närområdets möjligheter genom att kontinuerligt besöka närliggande skogsområden, parker och bibliotek.

Bedömning i text

Verksamheten är i hög grad strukturerad med tydliga dokument som utgår från förskolans läroplan.

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Vi ser och hör ofta att pedagogerna lotsar barnen att själva klara av det de vill göra. I situationer som att klä på sig inför en utevistelse eller tvätta händer innan lunchen ser vi att pedagogerna på ett genomtänkt sätt ser till att barnen ges chans att klara det på ett tillfredsställande sätt. De låter endast några barn i taget få gå iväg. En pedagog knackar i väggen så att pedagogen i andra rummet vet att hon kan skicka iväg nya barn. Detta sker på ett lugnt och metodiskt sätt.

Vi ser flera tillfällen då barn uppmuntras att försöka klara av saker själva. När vi är på väg att gå till skogen krånglar ett barns ryggsäck. Barnet får då vägledning av en pedagog. Vid en annan liknande situation ber pedagogen kamraten bredvid att hjälpa till. I skogen får flera barn hjälp till självhjälp med att exempelvis öppna sina termosar. Enligt en lista i köket får varje dag ett barn vara dagens hjälpreda. Det barnet får dela ut frukt, ringa i en klocka när det är dags att plocka undan m.m. Vi blir imponerade över det sätt som barnen plockar undan efter kamratens signal. De sorterar, plockar ner i avsedda lådor och bär tillbaka till rätt hyllor och skåp, raskt men ändå på ett lugnt sätt.

I varje rum finns en bricka med en kanna vatten och muggar. En morgon ser vi ett barn som verkar vara törstig. Pedagogen noterar det och frågar vänligt om det kan tänka sig att hålla ut det gamla vattnet och hämta nytt. Efter ett tag kommer barnet tillbaka med kannan full av vatten, håller upp i ett glas och dricker stolt ur det. Vid lunchen får barnen ta mat och hålla upp dryck själva samt plocka undan efter sig.

På förskolan finns ett tillåtande klimat inom givna ramar. Vi hör och ser pedagoger som uppmuntrar och bekräftar barnen. Pedagogerna ger ofta barnen redskap att t.ex. lösa små konflikter och ger dem tid att tänka efter och reflektera över sitt handlande. Vi saknar dock dokumentationer som ger barnen tillfällen till att ytterligare reflektera över detta.

Demokratiska arbetsformer

När vi intervjuar pedagoger om demokratiska arbetsformer svarar de att de ser arbetet med att lära barnen ta ansvar för sig själva, andra och miljön som en del i det arbetet. Barnen kan ibland få rösta t.ex. vad de ska läsa för bok, leka för lek eller köpa in för material.

Pedagogerna säger att de kan utveckla arbetet med demokratiska processer vilket vi också noterar. På förskolan finns inga forum där barnen får tillfällen till att vara med och ge förslag eller besluta om olika frågor.

Barnens intressen tas tillvara genom att pedagogerna frågar vad barnen vill arbeta med och hjälper dem att komma igång med det de visat intresse för.

Samverkan med föräldrar

Pedagogerna berättar för oss att de har ett mycket bra samarbete med föräldrarna. Förskolans styrning som föräldrakooperativ gör att föräldrarna har stor insyn och delaktighet i verksamheten. Föräldrarna har inte visat att de vill påverka innehållet i verksamheten då de verkar nöjda med det som sker, berättar förskolechefen. När vi samtalar med föräldrar säger de att de är mycket nöjda med förskolan och dess verksamhet. De tycker att det är viktigt att personalen trivs, mår bra och gör ett gott arbete samt att miljön är inspirerande, trygg och säker. De är också mycket nöjda med att barnen är ute så mycket och att de där inte har så mycket leksaker utan leker med varandra.

Varje vecka får föräldrarna ett innehållsrikt informationsbrev där veckans aktiviteter beskrivs med koppling till läroplansmålen. När vi samtalar med föräldrar säger de att de ges goda möjligheter att utbyta information speciellt vid hämtningen nere på ången. Förskolan inbjuder till föräldramöte en gång per termin där pedagogerna beskriver verksamheten. De inbjuds också till utvecklingssamtal en gång per termin där de tillsammans fyller i en IUP för varje enskilt barn. De äldsta barnen deltar i dessa samtal under vårterminen innan de börjar förskoleklass. Inför detta samtal förbereder de sig tillsammans med sina pedagoger utifrån ett dokument med frågor som finns på förskolan.

Förskolan anordnar också luciafirande, höst- och vårsalong och sommarfest. Föräldrarna ordnar själva ett föräldramingel på hösten för att lära känna varandra. De ansvarar också för fixardagar en gång per termin. Pedagogerna får komma med en önskelista över vad som önskas göra.

Bedömning i text

Barn ges till stora delar möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön genom att pedagogerna medvetet lotsar barnen att klara av olika vardagssituationer och mer utmanande aktiviteter.

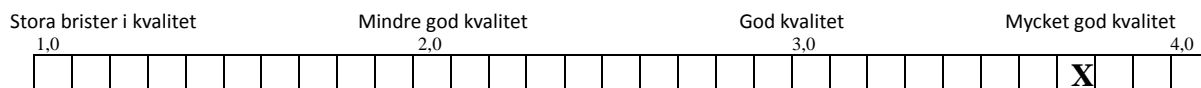
Barns tankar, intressen och åsikter tas i hög grad tillvara i verksamheten genom att pedagogerna observerar vad barnen intresserar sig för och initierar därefter aktiviteter.

Barn har till viss del inflytande över planering, arbetssätt, och innehåll. De yngsta barnen kan ges mer inflytande genom att få vara delaktiga i processen kring utvecklingssamtalen.

Forum för demokratiska arbetssätt kan utvecklas på förskolan som ger barnen förståelse om detta och möjligheter till att få vara med och besluta i olika frågor.

Föräldrarna ges goda möjligheter att i dialog med förskolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Den pedagogiska verksamheten leds av en förskolechef. Förskolechefen har under föregående termin avslutat en magisterutbildning i didaktik vid Stockholms universitet. Denna utbildning har medfört många pedagogiska samtal i arbetslaget och även gett uppslag på aktuell litteratur till studiecirkel, berättar hon. Förskolechefen får också god kunskap om sin förskolas pedagogiska kvalitet genom att hon dagligen arbetar i barngruppen tillsammans med sina medarbetare. Hon deltar även på kontinuerliga pedagogmöten och genomför medarbetarsamtal. Tillsammans utvecklar pedagogerna verksamheten genom att läsa och diskutera den aktuella litteraturen och genom att ta del av de anteckningar som de dagligen för över vad som sker i verksamheten. Förskolechefen har tillsammans med sina medarbetare upprättat dokument för verksamhetens olika delar, ofta med hänvisning till aktuell forskning. Vi läser i den kommunala kundenkäten att föräldrarna har hundraprocentigt förtroende för förskolechefen, vilket även medarbetare bekräftar.

Förskolechefen tar också tillvara på medarbetarnas olika kompetenser genom att ge dem delaktighet och ansvar för områden som de är intresserade av. En pedagog är specialintresserad av fotografering och arbetar tematiskt med barnen om det. En annan är idrottsintresserad och leder aktiviteter om detta. En tredje pedagog arbetar mer med förskolepedagogiska frågor och samarbetar tillsammans med förskolechefen om innehåll och arbetssätt i verksamheten.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolechefen utvärderar och dokumenterar systematiskt verksamheten två gånger per år på planeringsdagar tillsammans med övriga pedagoger. Pedagogerna reflekterar och följer också kontinuerligt upp sina dagliga loggboksanteckningar på pedagogmöten som hålls en gång i månaden. En nedskriven plan för höstterminens möten finns med datum, förslag till fokusområden, föräldramöte, utbildningar och föreläsningar m.m. En kvalitetsanalys som beskriver hur verksamheten utvärderas och utvecklas inom förskolans målområden finns upprättad samt dokumenterad i en mall som erhålls från Nacka kommun. Därefter skrivs en verksamhetsplan för kommande läsår baserad på analysen.

Föräldrarna är delaktiga i detta arbete genom att de besvarar den årliga kommunala kundenkäten. Förskolechefen medverkar vid föreningens alla styrelsemöten där hon presenterar aktuella dokument och vad som för övrigt sker i verksamheten.

Barnen är till viss del delaktiga genom att pedagogerna observerar och dokumenterar vad barnen dagligen intresserar sig för samt i deras arbete med metakognition.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Föräldrakooperativet är positivt att bidra till pedagogernas kompetensutveckling, berättar styrelsens ordförande, förskolechefen och pedagoger. Pedagogerna kan själva önska adekvat utbildning med koppling till verksamhetens behov. Förskolechefen kan också initiera utbildning som tillför verksamheten ökad kompetens. Exempelvis har en pedagog medverkat på en utbildning *Före Bornholmsmodellen*, ett par pedagoger har gått en *Mulleutbildning* och en annan pedagog vidareutbildar sig inom *Montessoripedagogiken*. Pedagogerna utbyter och delar med sig av respektive kompetens och erfarenhet på pedagogträffar.

Förskolan tar också del av den kompetensutveckling som kommunen erbjuder.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

På förskolan finns en plan för samverkan mellan förskola och förskoleklass. Planen beskriver tillvägagångssätt, förberedelser samt råd som förskolan har erhållit efter en föreläsning av en psykolog, som inbjudits till ett möte. Här finns också artiklar från *Förskoletidningen* som beskriver hur en lyckad övergång kan gå till och som också innehåller metoder ur barnens perspektiv.

Förskolan samarbetar mest med närliggande skola inför skolstart. Blivande lärare besöker barnen på förskolan och förskolan besöker skolan tillsammans med en pedagog. Även andra aktuella skolor bjuds in och ibland besöker även de förskolan under vårterminen.

Vid behov och i samråd med förälder fyller förskolan i en blankett från Skolverket om hur ett enskilt barn fungerar och kan behöva få extra stöd i skolan.

Förskolechefen skickar med ett dokument från förskolan till förskoleklassen där hon beskriver hur och med vad förskolan arbetar tillsammans med de blivande förskoleklassbarnen under deras sista läsår på förskolan. Här kan vi läsa om *Bornholmsmodellen*, fotoprojekt, *Vår jords tidslinje*, hur förskolan arbetat med *Trygghet, ordning och arbetsro* och hur sociala färdigheter och aktuella maskerade konflikter dramatiseras. Detta har uppskattats av mottagande skola, berättar förskolechefen.

Bedömning i text

Förskolechefen har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och arbetar för att utveckla verksamheten tillsammans med sina medarbetare. Förskolechefen arbetar stor del av sin tid i barngrupp vilket gör att hon har insyn och nära till samarbete.

Förskolechefen tar i hög grad ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Tydliga dokument finns upprättade som beskriver arbetets gång.

Pedagoger medverkar i stor utsträckning i det systematiska kvalitetsarbetet. Kontinuerliga utvärderingar och uppföljningar sker i arbetslaget. Vi ser inte att barnen är lika delaktiga i detta arbete. Föräldrar deltar till viss del i det systematiska kvalitetsarbetet.

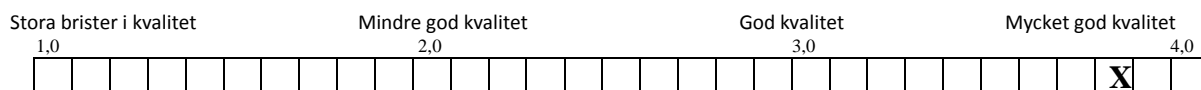
Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i hög grad med stöd av aktuella dokument.

Personalen erbjuds i hög grad kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov. Förskolechefen lägger stor vikt till pedagogernas kompetensutveckling. Pedagogerna ges goda möjligheter att själva välja adekvat utbildning.

Fungerande rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna präglar verksamheten. Förskolan tar väl vara på pedagogernas specialkompetenser.

Arbetet och dokumenten med samverkan mellan skolformer håller en hög kvalitet. Förskolechefens dokument som beskriver förskolan arbete visar på ett stort engagemang för de blivande förskoleklassbarnens bästa.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Föregående rapport är inte längre aktuell att jämföra med.

REFERENSER

Arbetsplan: Bild och form Monica Wallberg Patricia Starton
Arbetsplan: Matematikmaterialet Monica Wallberg Patricia Starton
Arbetsplan: Praktiska livet Monica Wallberg Patricia Starton
Bedömningsmatris förskola 2015
Läroplan för förskolan, Lpfö 98/16, Skolverket
Metodbok observationer 2014
Rapportmall förskola 2015
www.danderyd.se/vagavisa
Förskolans Digitala Policy
Föräldrinformation 160812
Föräldrinformation 160826
Föräldrinformation 160909
Föräldrinformation 160916
Föräldramöte 160906
Grovplanering för vårterminen 2016
Grovplanering för höstterminen 2016
IUP
Kalender för höstterminen 2016
Lärarhandledning Språk Monica Wallberg Patricia Starton
Personalmöten hösten 2016
Schema hösten 201609
Sexårssamtal på Storängens Montessori Förskola
Storängens Montessori Förskolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling,
Läsåret 15/16 september
Systematisk kvalitetsanalys 16-17
Utvärdering 14-15 och Utveckling 15-16
Verksamhetsplan för Storängens Montessoriförskola
Våga Visa kvalitetsuppföljning 2016
www.storangensmontessori
Övergången Förskola - Skola
5 årsgrupp 15-16

Kommentarer till rapporten från förskolans ledning

Efter att ha skickat ut observationsrapporten till samtliga föräldrar och styrelse, har vi sammanställt de kommentarer och reflektioner som uppkommit. All personal har läst rapporten och har under personalmöten kommenterat observationen och dess goda omdöme och de förbättringsområden som föreslås. Vi har utifrån artiklar och litteratur som berör förbättringsområdena diskuterat hur vi som förskola skulle kunna vidareutvecklas utifrån observatörernas förslag. Här nedan beskrivs vilka åtgärder som planeras för att utveckla förbättringsområdena och vad som redan är gjort och på gång.

Den pedagogiska dokumentationen behöver utvecklas för att säkerställa och synliggöra alla barns utveckling och lärande. Barnen behöver involveras i detta arbete för att tydligare se sitt lärande.

Vi har i vår dokumentationsportfolios valt att utgå från Läroplan för förskolan 98/16 rubriker. Under respektive rubriker, finns bilder som visar på barnens läroprocesser utifrån olika ämnesområden. Materialet som barnen är sysselsatta med på bilderna, har en tydlig koppling till läroplanens olika strävansmål. Barnets läroprocess och utvecklande av kunskap, kan manifesteras på olika sätt, såväl verbalt som i görandet. Läroprocessen är inbyggd i materialet. Varje material har ett tydligt syfte, vilket är kopplat till Lpfö98/16, de olika materialens syften, återges i de arbetsplaner som finns uppsatta på förskolan. Man går från ett konkret material mot ett abstraktare. Inledningsvis presenteras barnet för materialet och jobbar i samspel med pedagog, med tiden kan barnet själv bemästra materialet. Det blir som en tidslinje där barnet konkret kan se den egna progressionen, vad det kunde tidigare och vad det kan i nuläge.

I samtalet och samspelet mellan barn-vuxen och mellan barn-barn förstår barn sitt eget lärande. Genom att i grupp få samtala om hur de har arbetat och vad de kommit fram till och ges möjlighet att verbalisera sina tankar för att hitta sina egna ord för aktiviteten men också för att lyssna vad övriga barn kommit fram till, kan de se sin egen läroprocess i jämförelse med andra barns läroprocess. På så vis får de erfara att man kan tänka olika och ändå komma fram till samma resultat. Detta är ett metakognitivt arbetssätt där barn får möjlighet att granska, bedöma och dra egna slutsatser.

Vi använder även loggböcker, vilka kompletterar bildokumentationen över barnens läroprocesser. Där antecknas bl.a. vad barnen gör, säger (i de fall någonting sägs) och reflektion om hur vi går vidare. Loggböckerna handlar om att fånga barns pågående aktiviteter och relationer och få en möjlighet att diskutera och utmana dem vidare. Loggböckerna visar hur vi skulle kunna utveckla innehållet i verksamheten.

Mål: Göra barnen mer delaktiga i dokumentationen genom Pick-collage.

Genom att utveckla arbetet under 2017 med t.ex. Pick-collage, E-Book, kan vi göra barnen mer delaktiga i själva dokumentationen så att de kan se och interagera i valet av bilder till sina portfolios och reflektera medan processen pågår.

Barn får i viss mån utveckla sin förmåga att använda digitala verktyg men arbetet med digital teknik kan breddas i verksamheten.

Modern digital teknik med systemkamera används redan i förskolans fotoskola. Där är det kreativiteten som är utgångspunkten för den digitala tekniken och. Vi anser att den digitala tekniken ska ge kreativa möjligheter att utvecklas och lära tillsammans, därför diskuterar barnen tillsammans i "Barnens fotoskola" vad, hur och varför i de olika momenten av att skapa ett foto, film eller en bok. I fotoarbetet är det viktigt att låta språket vara en röd tråd, att tillsammans kommunicera, argumentera och reflektera över bildskapandet. Vi anser att det är viktigt att barnen är produktiva deltagare istället för konsumenter. Förskolan använder i dagsläget lärplattan till att leta information och fakta tillsammans med barnen.

Mål: Leta information och fakta på nätet.

Vi fortsätter enligt vår policy att leta information och fakta på nätet. Lärplattan ska finnas med för att förstärka och variera lärandet. Vi vill använda den som ett verktyg i verksamheten och vi vill att den ska vara ett komplement till papper och penna. Vi har bestämt att lärplattan inte ska vara en "spelmaskin".

"Häromdagen diskuterade barnen om hundar har morrhår som katter. Hur får vi reda på det? Hur kan vi få svar? Är det sant? Vi beslöt att leta efter information på nätet. Tillsammans undersökte vi och jämförde flera bilder på hundars och katters morrhår och kom fram till att hundar också har morrhår. Vi fick även reda på att sälar har väldigt långa morrhår."

Mål: En lärplatta på vart femte barn.

Förskolan har enligt Skolverkets vision inför 2022 införskaffat en lärplatta på var femte barn.

Mål: Lärplattan när en vuxen kan närvara.

För oss är det av yttersta vikt att vi har kvar dialogen med barnen, vi lägger ned mycket tid på att skapa en relation till alla barn genom "ett görande" tillsammans och att interagera på olika vis i förskolan. Vi får höra om förskolor där barnen sitter ensamma med lärplattor, vi hör om barn som själva inte agerar eller interagerar utan

står i kö runt om ett barn som använder lärplattan. Så vill inte vi ha det. Därför är vår strategi att använda lärplattan när en vuxen kan närvara.

Mål: Källkritik.

Vi vill utveckla vårt arbete med foton för att visa på hur enkelt det är att manipulera fotografier och rörliga bilder. Genom att manipulera bilder kan vi få igång barns tankar och väcka deras medvetande om källkritik. Är det sant det vi ser på bilden.

Mål: Utbildning av personal och vidareutveckla vår digitala policy.

Vi följer Skolverkets råd/vision om en rimlig tid på tre år för att genomföra planering och upphandling då vi behöver budgetera för inköp av läromedel och utbildning av personal.

Förskolan behöver utveckla arbetet kring de demokratiska processer som ger barnen förståelse om detta och möjligheter till att få vara med och besluta i olika frågor.

Vi har tagit del av demokratiforskaren Katarina Ribeaus text, vilken beskriver hur viktigt arbetet med demokrati är på förskolan. Ribeaus delar upp alla vardagliga situationer som på något sätt kan ha anknytning till demokratiuppdraget i fyra typer av händelser.

- Individualistiska: där enskilda barn tar initiativ utifrån egna intressen.
- Sociala: där barn agerar gemensamt.
- Politiska: där barns förslag bemöts av vuxna som har makt att godta eller förkasta önskemålen.
- Formella: där det är förskollärarna som drar igång någon form av lärande eller fostran.

Modellen gör det möjligt att upptäcka vad som faktiskt görs och hur det görs. Med modellens hjälp kan vi fundera på vilka möjligheter enskilda barn och gruppen har i olika aktiviteter. Med hjälp av Ribeaus mall kan vi se att förskolan har många vardagliga situationer som rör sociala, individuella och formella händelser med anknytning till demokrati. De politiska existerar inte i samma utsträckning som de tre övriga händelserna. Men de finns där:

- När barnen röstar fram vilken bakgrundsmusik som ska användas under halloween pyssel.
- Vilka låtar som ska vara med på spellistan till Halloweendiscot.
- När barnen föreslår vad som ska köpas in till förskolan.
- Barnen är med och skapar regler på förskolan utifrån de samtal vi har i anslutning till dramatiseringar som berör konflikter och sociala direktiv.
- Barnen har kommit överens om att de får spara legobyggen en vecka och att de slängs på fredagarna.

Mål: Barngruppen ska få vara med om att fatta politiska/demokratiska beslut vid minst 10 tillfällen under vår- terminen 2017.

Modellen gör det möjligt att se vad som faktiskt görs och hur det görs. Vi anser att modellen skapar en medvetenhet om var demokratin befinner sig på förskolan. Modellen gör det möjligt att utveckla och skapa en förståelse för demokrati och visar på rimligheten att barnen är delaktiga i beslut som berör dem och deras vardag.

Med Vänlig hälsning, Förskolechef Yvonne Gunnarsson

